

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 11.7.2007
KOM(2007) 407 wersja ostateczna

SPRAWOZDANIE KOMISJI

dotyczące wdrażania od 2005 r. przepisów decyzji ramowej Rady z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi

[SEK(2007) 979]

1. METODA

Na podstawie art. 34 decyzji ramowej Rady z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi¹ Komisja przedłożyła poprawione sprawozdanie oceniające zastosowanie tego aktu (zwanego dalej „decyzją ramową”) przez wszystkie państwa członkowskie².

Niniejsze drugie sprawozdanie stanowi odpowiedź na wezwanie Rady ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych z dnia 2 czerwca 2005 r.³ do uzupełnienia oceny o dane obejmujące okres do dnia 1 czerwca 2007 r. w związku z przystąpieniem do Unii Europejskiej Rumunii i Bułgarii w dniu 1 stycznia 2007 r. Kryteria oceny przyjęte przez Komisję dla celów niniejszego sprawozdania z jednej strony obejmują kryteria ogólne, obecnie powszechnie stosowane do oceny wdrażania decyzji ramowych (skuteczność, jasność i pewność prawna, pełne zastosowanie, przestrzeganie terminów transpozycji)⁴, a z drugiej strony zawierają kryteria dotyczące bezpośrednio nakazu aresztowania, głównie z punktu widzenia jego charakteru sądowiczego, skuteczności i szybkości działania.

Przy sporządzaniu niniejszego sprawozdania Komisja oparła się głównie na nowych przepisach krajowych przekazanych przez państwa członkowskie, które ustanawiają nakaz aresztowania, oraz opublikowanych uwagach państw członkowskich do pierwszego sprawozdania⁵, jak również na informacjach uzupełniających przekazanych przez Sekretariat Generalny Rady, w szczególności na odpowiedziach udzielonych na kwestionariusze wysłane państwom członkowskim przez prezydium Rady⁶ oraz odtajnionych sprawozdaniach sporządzonych w odniesieniu do Belgii⁷, Danii⁸ i Estonii⁹. Ponadto Komisja prowadziła dwustronny dialog z krajowymi punktami kontaktowymi wskazanymi do tego celu; uczestniczyła także w poświęconym tej kwestii dialogu Parlamentu Europejskiego z parlamentami krajowymi¹⁰.

2. OCENA:

2.1. Po pokonaniu początkowych trudności we wdrażaniu przepisów europejski nakaz aresztowania stał się powszechnie przyjętą praktyką

Europejski nakaz aresztowania należy uznać za sukces. Jak wynika z niniejszego sprawozdania, z każdym rokiem stosowania zwiększa się znaczenie tego instrumentu. Nakaz umożliwia sędziom łatwiejsze przekazywanie osób poszukiwanych przy jednoczesnym zachowaniu wiążących i krótszych niż w

¹ Dz.U. L 190 z 18.7.2002, str. 1.

² COM(2005)63 oraz SEC(2005)267 z 23.2.2005 zmienione dokumentami COM(2006)8 oraz SEC(2006)79.

³ Komunikat prasowy Rady nr 8849/05 z 3.6.2005, str. 10 oraz dokument nr 8842/1/05 z 19.5.2005.

⁴ COM(2001) 771 z 13.12.2001, pkt 1.2.2.

⁵ COPEN 118 z 2.9.2005.

⁶ COPEN 75 z 15.4.2005.

⁷ 16454/1/06 REV1 COPEN 128 z dnia 3 stycznia 2007 r.

⁸ 13801/1/06 REV1 COPEN 106 z dnia 6 grudnia 2006 r.

⁹ 5301/01/07 REV1 COPEN 6 z dnia 20 lutego 2007 r.

¹⁰ Zalecenie Parlamentu Europejskiego dla Rady w sprawie oceny europejskiego nakazu aresztowania, 2005/2175(INI) z 15.3.2006.

przypadku klasycznej procedury ekstradycji terminów (patrz pkt 2.1.1). Jednocześnie Komisja przypomina w niniejszym sprawozdaniu o problemach we wdrażaniu przepisów, które należało rozwiązać w 2005 r. i które wynikały częściowo z uregulowań konstytucyjnych na poziomie krajowym (2.1.2).

2.1.1. Europejski nakaz aresztowania jako powszechnie stosowana procedura

Liczba wydawanych między państwami członkowskimi wniosków o przekazanie znacznie wzrosła. Tym samym europejski nakaz aresztowania nie tylko prawie całkowicie zastąpił procedurę ekstradycji na terenie Unii Europejskiej, ale także - z uwagi na korzyści, jakie ze sobą niesie - jest obecnie stosowany na dużo szerszą skalę. Nieliczne przypadki niezastosowania europejskiego nakazu aresztowania wynikają z ograniczeń związanych z:

- przejściowym stosowaniem europejskiego nakazu aresztowania (art. 32/FR, IT i AT wydały stosowne oświadczenia, podczas gdy oświadczenia CZ, LU i SI były wadliwe). Jednocześnie przepisy włoskiej ustawy mają zastosowanie, zgodnie z jej art. 30 ust. 1, wyłącznie do wniosków o wykonanie europejskiego nakazu aresztowania wydanych i otrzymanych po wejściu w życie ustawy, tj. po dniu 14 maja 2005 r., co narusza przepisy decyzji ramowej. Ponadto CZ i LU wydały oświadczenia sprzeczne z art. 32 decyzji ramowej w zakresie, w jakim dotyczą europejskich nakazów aresztowania, dla których CZ i LU są zarówno państwami wydania, jak i wykonania nakazu. Republika Czeska rozwiązała ów problem poprzez nowelizację czeskiej ustawy transponującej przepisy decyzji ramowej do prawa krajowego, która weszła w życie z dniem 1 lipca 2006 r. Ponadto obecnie Republika Czeska przyjmuje i wydaje nakazy aresztowania w związku z przestępstwami popełnionymi przed dniem 1 listopada 2004 r., o ile wnioski o przekazanie nie dotyczą obywateli czeskich. Za przestępstwo popełnione przed dniem 1 listopada 2004 r. wydanie obywatela Republiki Czeskiej może nastąpić wyłącznie na podstawie Europejskiej konwencji o ekstradycji i jej dwóch protokołów z dnia 15 października 1975 r. i z dnia 17 marca 1978 r. Natomiast w odniesieniu do przestępstw popełnionych przez obywateli Republiki Czeskiej po dniu 1 listopada 2004 r., podejmując decyzję o przekazaniu uwzględnia się zasadę wzajemności;
- przekazaniem własnych obywateli (art. 33/Austria złożyła stosowne oświadczenie Radzie, oświadczenie o stosowaniu art. 33 przez część okresu 2005-2006 złożyły ponadto Niemcy, a także Cypr i Czechy – dwa kraje dopuszczające przekazywanie własnych obywateli wyłącznie w związku z przestępstwami popełnionymi po dniu 1 listopada 2004 r. w przypadku Czech oraz po dniu 1 maja 2004 r. w przypadku Cypru). Po wprowadzeniu w dniu 7 listopada 2006 r. zmian do ustawy Polska dopuszcza przekazywanie własnych obywateli, jednakże nadal przeprowadza systematyczną kontrolę podwójnej karalności przestępstwa stanowiącego podstawę wniosku.

Mimo braku wspólnego dla wszystkich państw członkowskich narzędzia statystycznego, na podstawie danych udostępnionych przez poszczególne państwa można stwierdzić, że europejski nakaz aresztowania jest obecnie powszechnie stosowany, a ogólne tendencje, jakie można zaobserwować, dowodzą skuteczności procedury przekazania na podstawie nakazu.

Z danych przekazanych przez 23 państwa członkowskie¹¹ wynika, że w 2005 r. wydano łącznie prawie 6900 wniosków o przekazanie, co oznacza dwukrotny wzrost w porównaniu z rokiem poprzednim. W ponad 1770 sprawach wydanie nakazu aresztowania doprowadziło do ustalenia miejsca pobytu i aresztowania osoby poszukiwanej. Z nieoficjalnych danych za 2006 r. wynika, że utrzymuje się wyraźna tendencja wzrostowa.

Większość nakazów aresztowania została przekazana za pośrednictwem Interpolu (58 % wszystkich wniosków) i/lub Systemu Informacyjnego Schengen w przypadku 13 państw członkowskich, które mają do niego dostęp (52 % wniosków). W pozostałych przypadkach europejskie nakazy aresztowania przekazywano najczęściej bezpośrednio do właściwego państwa członkowskiego¹². Z danych przekazanych przez 23 państwa członkowskie wynika, że łącznie przekazano 8500 europejskich nakazów aresztowania. Różnicę między liczbą nakazów wydanych a przekazanych tłumaczy fakt, że jeden nakaz może być przesłany kilku państwom członkowskim.

W 2005 r. podstawie europejskiego nakazu aresztowania zatrzymano we wspomnianych 23 państwach członkowskich ponad 1770 osób poszukiwanych. Z tej puli ponad 86 % osób przekazano państwu członkowskiemu wydającemu nakaz (1532 osoby, w porównaniu z 60 % w 2004 r.). Połowa osób przekazanych w 2005 r. wyraziła zgodę na przekazanie (w 2004 r. zgodę taką wyraziła co trzecia aresztowana osoba). Ponadto spośród wszystkich osób przekazanych w 2005 r. na terenie Unii Europejskiej ponad 20 % było obywatelami państwa wyrażającego zgodę na przekazanie, przy czym w połowie spraw zażądano udzielenia gwarancji określonej w art. 5 ust. 3 decyzji ramowej.

Wnioski o udzielenie innych gwarancji, które mogą być konieczne w przypadkach wyroków zaocznych lub kary dożywotniego pozbawienia wolności pojawiają się rzadko. Wyjątek stanowi kilka państw, jak np. Holandia, która żąda ich udzielenia za każdym razem, utrudniając postępowanie państwom wykonującym nakaz.

Dane za 2005 r. potwierdzają, że europejski nakaz aresztowania przyczynił się do znacznego skrócenia dotychczasowego czasu potrzebnego na przekazanie osoby. Podczas gdy wydanie osoby zgodnie z procedurą ekstradycji trwało ok. roku, przekazanie na podstawie europejskiego nakazu aresztowania zajmuje średnio mniej niż pięć tygodni (dokładnie 43 dni), a często tylko 11 dni¹³, jeśli osoba aresztowana wyraża zgodę na przekazanie (w 2004 r. czas wykonania wniosku o przekazanie wynosił odpowiednio 45 i 15 dni). Mimo zadowalającej średniej ze wszystkich krajów Komisja z niepokojem odnotowuje fakt, że procedury w niektórych państwach (Irlandia, Zjednoczone Królestwo) trwają znacznie dłużej, a czasem nawet wykraczają poza maksymalne terminy ustanowione w decyzji ramowej. W 2005 r. Komisja stwierdziła 80 przypadków (zaledwie 5 % wszystkich przekazów) przekroczenia limitu 90 dni określonego w art. 17 ust. 4 decyzji ramowej. Komisja apeluje do państw członkowskich o systematyczne zgłaszanie wszelkich opóźnień

¹¹ BE i DE nie mogły przedstawić danych za 2005 r. (COPEN 52 9005/4/06 REV 4 z 30.6.2006 uzupełnione REV 5 z 18.1.2007).

¹² Suma 58 % i 52 % przekracza 100 %, ponieważ ten sam nakaz może być przekazany kilkoma kanałami jednocześnie.

¹³ W sprawozdaniu nie uwzględniono danych dotyczących Irlandii (odpowiedź na pytanie 7.2 „od tygodnia do roku”) (COPEN 52 REV 4 z 30.6.2006).

związanych z wykonaniem europejskiego nakazu aresztowania do Eurojust. Obowiązku tego systematycznie dopełniają tylko niektóre państwa.

Dotychczasowa praktyka pokazuje, iż mimo ogólnego zadowolenia państw członkowskich z formularza europejskiego nakazu aresztowania znajdującego się w załączniku do decyzji ramowej (art. 8) należy z większą starannością wypełniać rubryki dotyczące danych osoby poszukiwanej oraz opisu przestępstwa¹⁴. Należy ponadto zaznaczyć, że na stronie europejskiej sieci sądowniczej można znaleźć informacje pomagające w ustaleniu właściwych krajowych władz sądowych (art. 10 ust. 1)¹⁵. Na stronach internetowych Eurojust można znaleźć linki do stron, które mogą ułatwić podjęcie decyzji w przypadku zbiegu wniosków (art. 16 ust. 2)¹⁶.

2.1.2. Problemy z transpozycją przepisów w związku z przeszkodami natury konstytucyjnej w niektórych państwach członkowskich, które udało się dotychczas rozwiązać

Sprzeczność niektórych przepisów decyzji ramowej z normami prawa krajowego przejściowo uniemożliwiła pełne jej stosowanie na terenie Unii w 2005 i 2006 r. W 2005 r. w niektórych państwach członkowskich (Polska, Niemcy, Cypr) przepisy transponujące decyzję ramową do prawa krajowego zostały uznane za częściowo lub całkowicie niezgodne z konstytucją. Komisja z zadowoleniem stwierdza, że trudności te zostały przezwyciężone i obecnie nie stanowią już przeszkody w stosowaniu europejskiego nakazu aresztowania.

W Polsce Trybunał Konstytucyjny uznał za niekonstytucyjny przepis, który umożliwiał przekazywanie własnych obywateli (sprzeczność z art. 55 ust. 1 konstytucji). Na mocy orzeczenia TK przepis ten obowiązywał jednak do dnia 6 listopada 2006 r., pozostawiając tym samym rządowi polskiemu czas na dostosowanie przepisów konstytucyjnych do wymogów unijnych¹⁷. Do tego czasu Polska kontynuowała więc przekazywanie własnych obywateli na podstawie europejskiego nakazu aresztowania. W wyniku zmiany konstytucji dnia 7 listopada 2006 r. wprowadzono również stosowne zmiany w polskim kodeksie postępowania karnego. Mimo iż zmiany te weszły z życie dopiero w dniu 26 grudnia 2006 r.¹⁸, zgodnie z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego art. 55 konstytucji w nowym brzmieniu był bezpośrednio stosowany w prawie polskim już od dnia 7 listopada 2006 r.

Z kolei w przypadku Niemiec Federalny Trybunał Konstytucyjny stwierdził sprzeczność niektórych przepisów ustawy wdrażającej przepisy dotyczące europejskiego nakazu aresztowania do prawa krajowego z ustawą zasadniczą i tym samym uznał za konieczne unieważnienie całej ustawy. Od wydania orzeczenia w dniu 18 lipca 2005 r. do czasu wejścia w życie nowej ustawy z dniem 2 sierpnia 2006 r. Niemcy wstrzymały przekazywanie własnych obywateli, a nawet ich wydawanie w ramach procedury ekstradycji. Ponadto zezwoliły na wydawanie pozostałych

¹⁴ RJE 6 z 31.3.2006.

¹⁵ <http://www.ejn-crimjust.eu.int>

¹⁶ Załącznik II do rocznego sprawozdania Eurojust z 2004 r.

¹⁷ Orzeczenie polskiego Trybunału Konstytucyjnego sygn. akt P 1/05 z 27.4.2005 opublikowane w serii „Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego. Zbiór Urzędowy” 2005 seria A, nr 4, poz. 42.

¹⁸ Art. 607p, 607t, 607w polskiego kodeksu postępowania karnego.

poszukiwanych osób wyłącznie w drodze ekstradycji, wystosowując jednocześnie europejskie nakazy aresztowania do innych państw członkowskich¹⁹.

Doszło do bezprecedensowej sytuacji niepewności prawnej. Dwa państwa członkowskie (Estonia i Węgry) odmówiły uznawania europejskich nakazów aresztowania wydawanych przez Niemcy we wskazanym okresie, powołując się przy tym na zasadę wzajemności. Uznały, że skoro Niemcy nie stosują zasady wzajemnego zaufania, nie powinny oczekiwać od innych państw wydawania osób niebędących ich obywatelami. Sytuacja ta uległa zmianie wraz z wejściem w życie z dniem 2 sierpnia 2006 r. nowej ustawy przyjętej przez Niemcy w dniu 20 lipca 2006 r.

W przypadku Cypru Sąd Najwyższy potwierdził niekonstytucyjność wydawania własnych obywateli, zobowiązując tym samym rząd (podobnie jak to miało miejsce w Polsce) do nowelizacji konstytucji. Stosowne zmiany wprowadzono dnia 28 lipca 2006 r.²⁰. Jednakże znowelizowany art. 11 zawiera czasowe ograniczenie możliwości wydawania własnych obywateli – jest ono możliwe wyłącznie w stosunku do przestępstw popełnionych po przystąpieniu Cypru do Unii w dniu 1 maja 2004 r. Ponadto zmienione przepisy konstytucji zezwalają obecnie na ekstradycję Cypryjczyków w związku z przestępstwami popełnionymi po wspomnianej nowelizacji; podstawę prawną stanowią w takich przypadkach międzynarodowe konwencje ratyfikowane przez Cypr.

Warto jednocześnie zaznaczyć, że w kilku państwach członkowskich sądy wyższych instancji utrzymały w mocy przepisy ustaw krajowych dopuszczających przekazanie własnych obywateli (Czechy²¹, Grecja, Portugalia etc.). Czeski Trybunał Konstytucyjny kierował się przy tym zasadą skutecznej transpozycji decyzji ramowej. Wyrokiem z dnia 3 maja 2006 r. Trybunał Konstytucyjny odrzucił wniosek o unieważnienie ustawy transponującej przepisy dotyczące europejskiego nakazu aresztowania. Trybunał uzasadnił swą decyzję faktem, że państwa członkowskie Unii Europejskiej winny okazywać sobie wzajemnie zaufanie do krajowych systemów sądowych, w tym w sprawach z zakresu prawa karnego. Natomiast obywatele Republiki Czeskiej posiadający w związku ze swą przynależnością państwową obywatelstwo europejskie powinni nie tylko korzystać z przysługujących im z tego tytułu praw, ale również przyjąć na siebie pewne obowiązki. W związku z powyższym czasowe przekazanie obywatela czeskiego celem wydania orzeczenia lub odbycia orzeczonej kary nie narusza konstytucji Republiki Czeskiej, dlatego też nie może stanowić przeszkody w skutecznej transpozycji przepisu prawa europejskiego.

Powyższe orzeczenie podkreśla konieczność podjęcia wysiłków przez państwa członkowskie w celu harmonizacji wewnętrznych przepisów regulujących sposób transpozycji decyzji ramowych do prawa karnego. W tym kontekście należy uwzględnić stanowisko Trybunału Sprawiedliwości w związku z pytaniem

¹⁹ Orzeczenie niemieckiego Federalnego trybunału Konstytucyjnego z 18.7.2005, BvR 2236/04, opublikowane również z 58 NJW (Neue Juristische Wochenschrift) 2289 (2005).

²⁰ Wyrok Sądu Najwyższego Cypru z dnia 7.11.2005, sygn. akt 294/2005 (dostępne jest również streszczenie wyroku w języku angielskim: dokument Rady nr 14285/05 z 11.11.05).

²¹ Wyrok trybunału Konstytucyjnego z dnia 3 maja 2006 r., 434/2006 Sb.

prejudycjalnym przedłożonym przez belgijski sąd konstytucyjny i dotyczącym podstaw prawnych art. 35 TUE.

W powyższej sprawie stowarzyszenie o charakterze niezarobkowym *Advocaten voor de Wereld* wniosło do belgijskiego sądu konstytucyjnego skargę, w której stwierdzono, że ustawa z dnia 19 grudnia 2003 r.²², transponująca przepisy decyzji ramowej do prawa belgijskiego jest niezgodna z art. 10 i art. 11 konstytucji Belgii. Sąd konstytucyjny postanowił zawiesić postępowanie i złożyć do Trybunału Sprawiedliwości dwa pytania prejudycjalne. Pierwsze z nich dotyczyło zgodności decyzji ramowej z art. 34 ust. 2 lit. b) TUE, który stwierdza, że decyzje ramowe podejmowane są w celu zbliżania przepisów ustawowych i wykonawczych państw członkowskich, drugie natomiast miało na celu wyjaśnić, czy zniesienie kontroli podwójnej karalności pozostaje w zgodzie z art. 6 ust. 2 TUE, w szczególności z zagwarantowanymi w nim zasadami ustawowej określoności czynów zabronionych i kar oraz niedyskryminacji.

W swej opinii Rzecznik Generalny Colomer stwierdził, że decyzja ramowa nie narusza postanowień art. 34 ust. 2 lit. b) czy art. 2 ust. 2, nie stoi ponadto w sprzeczności z zasadami ustawowej określoności czynów zabronionych i kar, równego traktowania czy niedyskryminacji. Na podstawie opinii Rzecznika Generalnego Sąd ETS wydał orzeczenie²³, w którym odrzucił wszystkie argumenty przedstawione przez *Advocaten voor de Wereld*.

W świetle powyższych faktów należy stwierdzić, że ustanowiony w decyzji ramowej system przekazywania osób zasługuje na bardzo pozytywną ocenę.

2.2. Bardzo pozytywny bilans wdrożenia przepisów

2.2.1. Nowe środki wykonawcze zgłoszone od 2005 r.

Nowe krajowe środki prawne przyjęte przez państwa członkowskie pozwoliły w szczególności na sprecyzowanie podstawy prawnej, umożliwiając jednocześnie na poziomie krajowym:

- przejęcie wykonania kary wobec osoby poszukiwanej (art. 4 ust. 6/BE)²⁴;
- tymczasowe zatrzymanie osoby na podstawie zawiadomienia złożonego przez państwo członkowskie do Interpolu, jeżeli państwo członkowskie zawiadamiające nie należy jeszcze do Systemu Informacyjnego Schengen (art. 9 ust. 3/NL, SE, PL)²⁵;
- przekazanie osoby nawet jeśli nie wszystkie zarzucane jej czyny wypełniają znamiona przestępstwa określone w decyzji ramowej (w przypadku, gdy europejski nakaz aresztowania dotyczy kilku przestępstw, z których tylko niektóre objęte są postanowieniami decyzji ramowej) (HU)²⁶.

²² *Moniteur belge* [belgijski dziennik urzędowy] z dnia 22 grudnia 2003 r., wydanie drugie, str. 60075.

²³ Orzeczenie ETS z dnia 3 maja 2007 r., C-303/05, jeszcze nieopublikowane w Zb.Orz.

²⁴ Pkt 2.2.1 pierwszego sprawozdania.

²⁵ Pkt 2.2.2 pierwszego sprawozdania.

²⁶ Art. 2 Europejskiej konwencji o ekstradycji przyjętej przez Radę Europy dnia 13 grudnia 1957 r.

Środki te stanowią odpowiedź na potrzeby wskazywane już w pierwszym sprawozdaniu i potwierdzone w praktyce. Dlatego też państwa członkowskie, które nie wprowadziły jeszcze u siebie podobnych standardów powinny wzorować się na powyższych środkach.

Należy ponadto zauważyć, że:

- Czechy zmieniły ustawę transponującą przepisy do prawa krajowego, nadając przepisom o europejskim nakazie aresztowania pełną moc wsteczną²⁷. Ustawa o zmianie ustawy weszła w życie z dniem 1 lipca 2006 r. Jednakże, jak wspomniano powyżej, wykonanie nakazu wobec własnych obywateli podlega istotnemu ograniczeniu, nakaz nie może bowiem dotyczyć przestępstw popełnionych przed dniem 1 listopada 2004 r.
- Niemcy przyjęły w dniu 20 lipca 2006 r. nową ustawę transponującą przepisy decyzji ramowej do prawa krajowego; ustawa ta weszła w życie z dniem 2 sierpnia 2006 r. i jest zgodna z przedstawionym powyżej orzeczeniem Federalnego Trybunału Konstytucyjnego. Jednakże art. 80 nowej ustawy, interpretowany zgodnie z orzeczeniem Federalnego Trybunału Konstytucyjnego stanowi, że w sprawach „mieszanych”, w których nie ma jednoznacznego odesłania do prawa niemieckiego ani do prawa innego państwa członkowskiego, należy przeprowadzić kontrolę podwójnej karalności czynu, a także zadbać, aby skuteczność postępowania była współmierna do wagi zarzucanego czynu. Przepis ten wydaje się pozostawać w sprzeczności z postanowieniami decyzji ramowej.
- Malta przyjęła ustawę o zmianie ustawy transponującej decyzję ramową o europejskim nakazie aresztowania do jej prawa krajowego; ustawa ta weszła w życie z dniem 19 września 2006 r.

W wyniku pierwszego sprawozdania Komisji Słowenia wyraziła, podobnie jak Czechy, zamiar zmiany prawa celem zapewnienia pełnej skuteczności europejskiego nakazu aresztowania. Do dnia 1 lipca 2007 r. nie dokonano jednak żadnej zmiany.

2.2.2. *Uwagi i nowe informacje przekazane w związku z pierwszym sprawozdaniem*

Większość państw członkowskich przekazało pisemne uwagi dotyczące pierwszego sprawozdania Komisji, które następnie zostały opublikowane przez Radę²⁸. Na ich podstawie służby Komisji przeprowadziły analizę wybranych fragmentów dokumentu załączonego do niniejszego sprawozdania. Ponad połowa uwag dotyczy informacji, które państwa członkowskie powinny przekazać Komisji zgodnie z art. 34 decyzji ramowej przed pierwszym sprawozdaniem; jedna czwarta uwag zawiera sprostowania do błędów merytorycznych lub interpretacyjnych w pierwszym sprawozdaniu, natomiast reszta składa się z ocen, których Komisja nie może podać do wiadomości publicznej oraz ze zwykłych komentarzy.

W świetle powyższych uwag, a także biorąc pod uwagę, że ogólne wnioski z poprawionego pierwszego sprawozdania pozostają niezmienione, bilans transpozycji

²⁷

Pkt 2.1.1 pierwszego sprawozdania.

²⁸

http://ue.eu.int/cms3_Applications/applications/PolJu/details.asp?lang=FR&cmsid=545&id=66.

decyzji ramowej okazuje się jeszcze bardziej korzystny. Jednocześnie należy kontynuować prace na rzecz zgodności prawa krajowego z postanowieniami decyzji ramowej.

2.2.3. *Przyszłe wyzwania*

Od 2005 r. stan transpozycji decyzji ramowej uległ poprawie i można go obecnie uznać za zadowalający. Jednakże do tej pory nie zaradzono podstawowym niedoskonałościom wskazanym w poprzednim sprawozdaniu Komisji.

Oprócz powyższych problemów związanych z czasowym zakresem stosowania europejskiego nakazu aresztowania (Czechy i Polska w odniesieniu do własnych obywateli, Luksemburg, Słowenia) oraz przekazaniem własnych obywateli (Cypr) Komisja z żalem odnotowuje inne braki we wdrażaniu decyzji ramowej. Należą do nich:

- zmiany minimalnych wymaganych progów kary (art. 2 / NL, AT, PL; art. 4 ust. 7 lit. b) / UK);
- przywrócenie kontroli podwójnej karalności w odniesieniu do pełnej listy 32 przestępstw (art. 2 / IT) lub do poszczególnych kategorii przestępstw (BE, SI²⁹, UK – jeżeli części przestępstwa dokonano na terytorium krajowym, PL we wszystkich sprawach dotyczących własnych obywateli);
- wskazanie organu władzy wykonawczej jako organu sądowego właściwego w całości (art. 6 /DK) lub w części (DE, EE, LV,LT);
- wyposażenie organów centralnych w kompetencje wykraczające poza zwykłą rolę usprawniania procedur, która może im być przypisana na mocy decyzji ramowej (art. 7 / EE, IE, CY);
- wprowadzenie zmian do warunków obligatoryjnej odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania (art. 3 ust. 1 / DK, IE); art. 3 ust. 2 / IE), a nawet zastosowanie warunków odmowy wykraczających poza ramy określone w decyzji ramowej (art. 1 ust. 3 / EL, IE, IT, CY, PL) lub w niej nieprzewidziane, np. poprzez włączenie w ich zakres postanowień traktatów czy konwencji, które nie zostały *expressis verbis* zastąpione decyzją ramową (art. 3 / NL, UK). Jednocześnie nowa ustawa o zmianie ustawy transponującej decyzję ramową do prawa krajowego Malty zniósła niektóre warunki odmowy wykonania nakazu, np. wynikające z niesprawiedliwego traktowania lub represji i określone w art. 16 ust. 2 ustawy krajowej.
- wymóg spełnienia dodatkowych warunków (art. 5 ust. 1 / MT, UK; art. 5 ust. 3/ NL, IT) lub podania informacji / załączenia dokumentów, które nie są wymagane w formularzu (art. 8 ust. 1 / CZ, IT, MT). Czechy poinformowały Komisję o wydanym przez ministerstwo sprawiedliwości okólniku z dnia 19 maja 2006 r., zgodnie z którym przy wydawaniu europejskiego nakazu aresztowania władze czeskie będą korzystać z formularza zawartego w decyzji ramowej; zaznacza się

²⁹

SI planuje projekt ustawy na 2007 r.

jednocześnie, że okólnik należy do instrumentów prawa czeskiego. Ponadto czeskie organy sądowe zobowiązane są podać informacje uzupełniające wyłącznie w sytuacji, gdy to one wydają nakaz. W praktyce niektóre państwa (UK, IE) systematycznie występują o przekazanie informacji uzupełniających, a nawet domagają się ponownego wydania nakazu aresztowania. W efekcie państwa, których ustawodawstwo nie pozwala na powtórzenie procedury, napotykają na dodatkowe trudności, a całe postępowanie ulega znacznemu wydłużeniu;

- wprowadzenie ograniczeń czasowych w związku z przekazaniem własnych obywateli (art. 4 ust. 6 / CZ oraz PL w odniesieniu do własnych obywateli) lub przywrócenie kontroli podwójnej karalności (art. 5 ust. 3 / NL, PL), jak również zmiany kary nałożonej przez inne państwo członkowskie (CZ, NL, PL);
- niejasności proceduralne związane z uzyskaniem od osoby poszukiwanej zgody na przekazanie (art. 13 / DK; art. 14 / DK).
- zróżnicowane praktyki w zakresie przekazywania osoby w sytuacji, gdy nakaz aresztowania dotyczy kilku przestępstw, z których niektóre nie zostały wymienione w decyzji ramowej (w związku z brakiem wyrażnej dyspozycji art. 16). Przekazanie dopuszcza się w przynajmniej 9 krajach (DK, DE, EE, ES, FI, LV, LT, AT, SE). We Francji decyzję o takim przekazaniu podejmuje sędzia, ponieważ brak jest uregulowań ustawowych w tym zakresie.
- brak ostatecznego terminu wydania decyzji przez sądy wyższych instancji (art. 17/ CZ, MT, PT, SK, UK) lub maksymalnego terminu po przekroczeniu limitu 60 dni (BE) lub pułapu 90 dni w przypadku kasacji (FR, IT).

3. PODSUMOWANIE

Niniejsze sprawozdanie potwierdza ogólne wnioski z 2004 r. Pomimo początkowych opóźnień sięgających nawet 16 miesięcy (IT), a także trudności związanych z przeszkodami natury konstytucyjnej w przynajmniej dwóch państwach członkowskich (Niemcy przez część 2005 r. i 2006 r., Cypr), transpozycję decyzji ramowej można uznać za sukces. Wszystkie państwa członkowskie – w tym BU i RO od dnia 1 stycznia 2007 r. – stosują europejski nakaz aresztowania. Kontrola sądowa, lepsza skuteczność oraz szybsze tempo procedur przy jednoczesnym pełnym poszanowaniu praw podstawowych to jedne z pozytywnych skutków, jakie można zaobserwować w codziennej praktyce.

Stan transpozycji przepisów decyzji ramowej uległ w 2005 r. pewnej poprawie, jednakże zmiany te mają na razie marginalne znaczenie. Do państw, które powinny poczynić dalsze kroki w celu pełnego dostosowania procedur do wymogów decyzji ramowej należą CZ, DK, EE, IE, IT, CY, LU, MT, NL, PL, SI, UK.

Z uwagi na specyficzny charakter niniejszego sprawozdania nie stanowi ono przeszkody dla przyszłej, bardziej szczegółowej analizy stosowania postanowień decyzji ramowej. W związku z tym Komisja w pełni angażuje się w dodatkowe działania mające na celu wzajemną ocenę stosowania europejskiego nakazu aresztowania, z tego też powodu położyła w niniejszym sprawozdaniu i załączniku do niego nacisk na praktyczny aspekt wykonywania decyzji ramowej w 27 państwach członkowskich.